

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број: 01 – 400 – 337/МБ/03

српски

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

**ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2002. ГОДИНУ**

Сарајево, јул 2003. године

САДРЖАЈ

1.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2.	НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ	4
2.1.	Систем интерних контрола	4
2.1.2.	Правила и процедуре трошења	4
2.1.5.	Информациони систем	4
2.2.	Планирање и извршење буџета	5
2.3.	Финансијско – рачуноводствено пословање	6
2.3.1.	Текући издаци	6
2.3.2.	Капитални издаци	8
2.3.3.	Попис – Инвентура	8
3.	ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ ИЗ 2001. ГОДИНЕ	8
4.	РЕЗИМЕ	9

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и финансијског пословања **Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Парламент) за финансијску 2002. годину.

На основу одредби Закона о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине ('Службени гласник БиХ', бр. 17/99), извршена је ревизија у два периода: од 20.12 до 27.12.2002. године претходна ревизија и од 21.04. до 30.04.2002. године завршна ревизија.

У надлежности је Канцеларије за ревизију, сходно општеприхваћеним ревизијским стандардима (стандарди Међународне организације врховних ревизијских институција – INTOSAI, објављеним у 'Службеном гласнику БиХ', бр. 05/01) извршити ревизију финансијских извјештаја с циљем процјењивања да ли су она представљена на фер и истинит начин.

Одговорност за финансијске извјештаје сноси руководство Парламента, а одговорност Канцеларије за ревизију се своди на изражавање мишљења о тим извјештајима на основу проведене ревизије.

На основу Закона о ревизији (члан 13., став 4.), при извјештавању о јавним рачунима наша је обавеза извијестити:

- да ли су рачуни састављени у складу са важећом законском регулативом;
- да ли годишњи извјештаји одражавају тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године;
- о економичности, ефикасности и ефективности којом су институције користиле јавна средства у обављању својих функција.

- 1.2. Ревизија је била планирана и изведена с циљем постизања разумних основа за процјену да ли финансијски извјештаји представљају стања фер и истинито. Стога је ревизија испитивала узорке значајних трансакција и одлука менаџмента Парламента. Ревизијом је обухваћена примјена законских и других прописа, организација, те финансијско-рачуноводствено пословање Парламента.

За ревидиране финансијске извјештаје и финансијско пословање Парламента за 2002. годину, изражавамо мишљење са резервом из следећих разлога:

- **правила и критерији којима се регулишу право и висина појединих трошкова нису донесени и усвојени као писане процедуре којима се постиже економичност и ефикасност у трошењу јавног новца;**
- **Парламент није у свим случајевима поступио у складу са прописима који регулишу набавке капиталних средстава;**
- **недовољно организован информациони систем.**

2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Систем интерних контрола

Ревизија је уочила одређене недостатке у систему интерних контрола руководства обзиром да недостају правила којима се децидно регулишу права и обавезе (материјална, финансијска) посланика и делегата у домовима (до сада су ова питања била регулисана појединачним одлукама административне комисије), као и недовољно прецизно и јасно прописана интерна правила и процедуре за поједине категорије трошкова.

2.1.1. Правила и процедуре трошења

Ревизијом је утврђено да Парламент нема утврђена интерна правила којима се регулишу трошкови на којима се могу остварити евентуалне уштеде буџета, што се у највећој мјери односи на кориштење службених возила, трошкове репрезентације, ПТТ трошкове итд. Постојеће одлуке недовољно јасно и прецизно дефинишу услове настанка, одобравања, и контроле појединог трошка.

Канцеларија за ревизију препоручује Парламенту да донесе интерна правила којима се јасно регулишу критерији и процедуре настанка и контроле појединих трошкова, чиме се постиже већа економичност и ефикасност пословања.

2.1.2. Информациони систем

Парламент за обављање свакодневних послова користи рачунаре који су повезани у локалну мрежу (ЛАН) и на интернет, међусобно дијелећи мрежне ресурсе.

Утврђено је да се на рачунарима користе нелиценцирани софтверски пакети, због чега се руководству скреће пажња на ризик правних посљедица због могућих претпоставки кршења ауторских права и ризик излагања неподвиженим трошковима одржавања ових софтвера.

Административна и организациона контрола

Ревизија је утврдила да Парламент нема креиран властити информатички план развоја нити било који други документ који би био основа за комплетну информатизацију службе.

Канцеларија за ревизију препоручује Парламенту да креира властити план информатичког развоја који би служио за даљу информатизацију у циљу јачања административне и организационе контроле.

Заштита података и резервне копије

Утврђено је да се резервне копије података нису правиле редовно, као и то да интерне процедуре о заштити података и прављењу резервних копија нису креиране. Без креирања резервних копија најбитнијих података и без примјене правила о заштити података, Парламент се излаже ризику губљења већ похрањених података.

Ревизија препоручује Парламенту да донесе интерна правила о чувању и заштити података, о обавезном, редовном, прављењу резервних копија, и њиховом безбиједном одлагању.

Такође је утврђено да Парламент нема лиценцирану антивирусну заштиту, што обзиром да сви рачунари имају директан приступ интернету, без системски ријешене заштите (непостојање «firewala»), представља опасност за нормално функционисање система и очување података.

Канцеларија за ревизију препоручује Парламенту да набави адекватан лиценциран антивирусни програм, који ће редовно надограђивати, те да системски ријешити сигуран приступ интернету како би се смањио ризик од губитка или оштећења битних података за функционисање службе.

Апликативне контроле

Приликом рада на ИСФУ-у (Информациони систем трезорског пословања) утврђено је да више особа дијели исту шифру за унос података, што повећава ризик и зависност од употребе информационих система. Такође, не постоје адекватне процедуре које регулишу питање уноса података у систем и прописано извјештавање о датим налозима за унос трансакција.

Потребно је појачати интерне контроле и финансијско извјештавање, те прописати адекватне процедуре за унос података у ИСФУ систем, како би се ризик од уноса погрешних или непостојећих фактура смањио.

2.2. Планирање и извршење буџета

Расходи Парламента према усвојеном Буџету за 2002. годину износили су 4.403.591 КМ. Парламент је током године користио текућу резерву у износу од 260.000 КМ чиме је остварио укупан буџет у износу од 4.663.591 КМ. Такође је у више наврата вршио реструктурирање буџета у укупном износу од 213.757 КМ. Прерасподјелом буџета према одобрењу Савјета министара извршено је повећање на платама запослених у износу од 51.521 КМ, накнадама скупштинских заступника и функционера у износу од 67.752 КМ, накнадама запослених у износу од 6.392 КМ и издацима за материјал и услуге у износу од 93.733 КМ, а смањење на уговореним услугама у износу од 5.641 КМ и ставци "Програми европских интеграција и остале међународне сарадње" у износу од 213.757 КМ.

Иако смо утврдили да Парламент није прекорачио одобрени буџет, анализом планираних и остварених расхода, установили смо да буџет за 2002. годину није урађен прецизно и квалитетно на основу свих релевантних и расположивих параметара, на што указује и велики износ тражене прерасподјеле буџета и кориштење текуће резерве.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА У 2002. ГОДИНИ

Ред број	Врста расхода	Одобрено Буџетом за 2002. годину	Реструктурирани Буџет за 2002. годину	Текућа резерва Буџета 2002	Укупно Буџет за 2002 годину	Извршење Буџета за 2002. годину	Одступање (6-7)	Индекс (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци	3.709.613	3.923.370	260.000	4.183.370	4.179.023	4.347	99,90
1.	Плате запослених	1.986.146	2.037.667	0	2.037.677	2.025.961	11.716	99,43
2.	Накнаде трошкова запослених	1.171.370	1.245.514	37.500	1.313.442	1.313.442	0	100,00
3.	Издаци за материјал и услуге	430.724	524.457	183.500	707.957	696.572	11.385	98,39
3.1.	Путни трошкови	270.000	301.457	150.500	451.957	450.234	1.723	99,62
3.2.	Издаци за енергију	-	-	-	0	0	0	
3.3.	Издаци за ПТТ и ком. услуге	65.724	80.000	30.000	110.000	104.735	5.265	95,21
3.4.	Набавка материјала	30.000	46.000	-	46.000	45.315	685	98,51
3.5.	Издаци за гориво	35.000	45.000	-	46.500	43.056	3.444	92,59
3.6.	Трошкови закупа	-	-	-	0	0	0	
3.7.	Издаци за текуће одржавање	30.000	53.250	-	53.500	53.232	268	99,50
4.	Издаци за осигурање и банкарске услуге	6.732	6.732	1.000	7.732	6.143	1.589	79,45
5.	Уговорене услуге	114.641	109.000	38.000	147.000	136.904	10.096	93,13
II	Текући грантови	0	0	0	0	0	0	
III	Капитални издаци	93.978	93.978	0	93.978	88.945	5.033	94,64
IV	Програми посебне намјене	600.000	386.243	0	386.243	348.681	37.562	90,28
1.	Клубови заступника парламентарних странака	300.000	300.000	0	300.000	268.412	31.588	89,47
2.	Програми еур. интеграција и остала међун. сурадња	300.000	86.243	0	86.243	80.269	5.974	93,07
V	УКУПНО (I - IV):	4.403.591	4.403.591	260.000	4.663.591	4.616.649	46.942	98,99
	Број запослених:	72				88		

Канцеларија за ревизију препоручује Парламенту да будућем планирању и извршењу буџета посвети више пажње узимајући у обзир све неопходне параметре од којих истичемо искуствене податке о трошковима калкулисане према броју професионално ангажованих заступника, стварном броју запослених, процјене годишњих расхода које одговарају дефинисаним циљевима и задацима који се требају остварити у извјештајном периоду.

2.3. Финансијско – рачуноводствено пословање

Ревидирали смо финансијске извјештаје Парламента са посебним акцентом на текуће издатке, капиталне издатке и инвентуру.

2.3.1. Текући издаци

Текући издаци остварени су у укупном износу од 4.179.023 КМ. Уочене су одређене неправилности које могу имати утицаја на економичност и ефикасност трошења јавног новца. Истичемо следеће:

- накнада за привремене и повремени послове је исплаћивана и запосленима који се налазе у сталном радном односу у Парламенту за обављање послова који се у правилу обављају у току радног времена (нпр. рад у комисији за провођење јавног огласа за одабир најповољнијег добављача за испоруку канцеларијског материјала или рад у комисији за попис). Иако ови послови нису наведени у опису радних мјеста код којих је уочен описани недостатак, сматрамо неоправданим да се због тога додатно плаћају стални запослени у току редовног радног времена;
- уочено је да је путем благајне исплаћен износ од 1.200 КМ као рефундација, без ваљаних одлука и докумената о оправданости трошка, за 12 (дванаест) мјесечних рачуна мобилног телефона. Наведени износ је плаћен на основу копија рачуна и потврде коју је потписао корисник/власник телефона (оригиналне рачуне платио је Фонд здравственог осигурања). Из приложене документације није видљиво да ли је трошак ових рачуна ишао на терет упосленог или Фонда здравственог осигурања.
- увидом у постојећу документацију потрошње горива и путних налога утврђено је да налози нису уредно попуњени, те нема доказа да је вршена контрола и сравњење са књиговодственом евиденцијом (анализа трошка). **Сматрамо да уредно и исправно попуњени и контролисани путни налози, те редовно сравњење евиденција са књиговодством, могу смањити ризик од евентуалних неодобрених и непотребних трошкова, те побољшати економичност и ефикасност у трошењу јавног новца.**
- контролом трошкова смјештаја за службена путовања у иностранству, уочено је да путни налози нису нумерисани, нису приложени извјештаји о обављеном службеном путу, а начин обрачуна и књижења у појединим случајевима није правилан (више налога се књижи у једном износу). **Правилним књижењем обрачуна путних налога за путовање у иностранство остварила би се поуздана евиденција о висини остварених путних трошкова по појединцу, што је поред осталог значајно и због каснијих анализа трошкова службених путовања.**
- Одређени број рачуна није на одговарајући начин одобрен и овјерен, тј. нису потписани од особе која је направила услугу или набавку робе и особе која је одобрила трошак (период до претходне ревизије);

Ревизија препоручује Парламенту да све трансакције евидентира у пословним књигама на основу оригиналне и вјеродостојне рачуноводствене документације у складу са рачуноводственим стандардима и начелима. Такође предлажемо, да у циљу законитог и транспарентног финансијског извјештавања као и превентивног дјеловања, уведе праксу анализа трошкова пословања (једном мјесечно).

2.3.2. Капитални издаци

Капитални издаци остварени су у укупном износу од 88.945 КМ. Утврдили смо да приликом набавки капиталних средстава (два аутомобила «Шкода Фелиција» у вриједности од 68.395 КМ) нису поштовани прописи који регулишу ову област, тј. није расписан јавни оглас. Одабир је извршен на основу три понуде.

Парламент је обавезан да све набавке капиталних средстава проводи у складу са прописима који регулишу ову област како би се осигурала транспарентност набавки и обезбиједио избор најповољније понуде.

2.3.3. Попис – инвентура

Парламент је извршио попис сталних средстава, ситног инвентара, новчаних средстава, потраживања и обавеза на дан 31.12.2002. године. Стварно стање по попису усаглашено је са књиговодственим стањем у пословним књигама Парламента.

3. ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2001. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Парламент за 2001. годину о чему је састављен Извјештај о ревизији. Освртом на препоруке ревизије, дате у наведеном Извјештају, утврђено је да Парламент није предузео све активности на отклањању констатованих недостатака.

Реализоване препоруке:

- ријешен је судски спор са «Холлидеу Инн» хотелом. Министарство за трезор је платило обавезе из средства текуће резерве по Одлуци В.М. број: 264/02 од 09.12.02. године;
- уведена је евиденција аконтација за службена путовања у земљи (долазак и одлазак заступника на сједнице);
- извршен је попис имовине са 31.12.2002. године. Пописом су обухваћена и средства из донација (рачунарска опрема);
- извршен је поврат вишка прихода по завршном рачуну за 2001.годину.

Препоруке које нису извршене:

- Парламент није посветио посебну пажњу планирању узимајући у обзир све расположиве факторе;
- Парламент није усвојио правила и критерије којима се регулишу поједине категорије трошкова, као писане процедуре којима се постиже економичност и ефикасност у трошењу јавног новца.

4. РЕЗИМЕ

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања Парламента сходно Закону о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружења у којем је пословао.

Ревизијом пословања у 2002. години утврдили смо одређени број неправилности и недостатака. Посебно желимо указати на следеће:

- правила и процедуре којима се регулишу висина, евидентирање и контрола одређених трошкова (нпр. трошкови репрезентације, горива и сл.), нису донесени и усвојени као писана правила и процедуре којима се постиже већа економичност и ефикасност у трошењу јавног новца (видјети тачку 2.1.1);
- одређени број рачуна није на одговарајући начин овјерен и одобрен, односно, немају два потписа на документу (видјети тачку 2.3.1.);
- уочена је појава исплате допунских примања запослених, за обављање послова који се уобичајено обављају као додатни посао у току радног времена као рад у појединим комисијама (видјети тачку 2.3.1);
- Парламент није у свим случајевима поступио сходно прописима који дефинишу набавке капиталних средстава (видјети тачку 2.3.2);

Овлашћени ревизор,

Муневера Бафтић, дипл. оец., виши ревизор

У ревизорском тиму учествовали:

Данијел Чоло, дипл. оец., помоћни ревизор с.р.

Елведин Грабовица, дипл. оец., ИТ ревизор с.р.

Сарајево, јул 2003. године

М.П.